

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen tukiperhepalvelun myöntämisen perusteet

**Tulevaisuuslautakunta
Päiväys 27.9.2024 § 113**

Sisällys

1 Johdanto.....	3
2 Tukiperhepalvelu	3
3 Palvelun hakeminen.....	3
4 Myöntämisen perusteet	4
5 Tukiperhepalvelun tavoitteet.....	5
6 Myönnettävä määrä.....	6

1 Johdanto

Myöntämisen perusteet sisältää tiedot palvelusta, järjestämistavasta, asiakasryhmästä ja palvelun myöntämisen edellytyksistä. Myöntämisen perusteet tulevat voimaan 1.11.2024 ja ovat voimassa toistaiseksi.

Tukiperhepalvelu on sosiaalihuoltolain (1301/2014) 28 §:n tai lastensuojelulain (1302/2014) 36 §:n perusteella järjestettävä avohuollon tukitoimi, jolla pyritään tukemaan ja vahvistamaan lasten kasvua ja hyvinvointia sekä vanhempien jaksamista ja kasvatuskyykyä.

2 Tukiperhepalvelu

Tukiperhepalvelu on tarkoitettu perhesosiaalityön ja lastensuojelun asiakkaina oleville lapsille sekä yli 18-vuotiaille jälkihuollon asiakkaille. Tukiperhepalvelua järjestetään erityisesti lapsen tueksi hänen terveytensä ja kehityksensä turvaamiseksi. Tukiperheen tarpeen voi aiheuttaa lapsen erityishoidettavuus, uusien ja turvallisten aikuissuhteiden tarve, maahanmuuttajatausta tai kulttuuriin sopeutumisen tukeminen. Tarve voi olla myös peräisin lapsen perhettä äkillisesti kohdanneen kriisin vuoksi tai muusta perheen vaikeasta elämäntilanteesta, jolloin lapselle tarvitaan korvaavaa hoitoa perheympäristössä. Lapsen perheessä voi olla haasteita ihmissuhteissa, kasvatukseen liittyvissä asioissa tai fyysisessä tai psyykkisessä terveydentilassa. Perheillä voi riittämätön läheisverkosto, avun saanti on vähäistä esimerkiksi pitkien etäisyyksien vuoksi tai läheisillä ei ole mahdollisuutta toimia perheen tukena tarvittavissa määrin.

3 Palvelun hakeminen

Tukiperhepalvelua haetaan sähköisellä tai kirjallisella hakemuksella, jonka hakija tai hänen valtuuttamansa henkilö täyttää tai asia saatetaan vireille suullisesti. Hakemus tukiperhepalvelusta käsitellään ja palvelutarpeen arviointi tehdään hyvinvointialueella perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialueella perhesosiaalityössä tai lastensuojelussa.

Lastensuojelun 26 §:n tarpeen selvittämisessä ja/ tai sosiaalihuoltolain 36 §:n mukaisessa palvelutarpeen arvioinnissa selvitetään hakijan tilanne sekä palveluiden tarve. Palvelutarpeen arvioinnilla hakija tavataan pääsääntöisesti kotikäynnillä tai muussa toimintaympäristössä. Arviointi tehdään hakijan elämäntilanteen edellyttämässä laajuudessa ja selvitetään, täyttyvätkö edellytykset tukiperheelle. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä kartoitetaan asiakkaan läheisverkosto ja miten omaiset tai muut läheiset osallistuvat asiakkaan tukemiseen.

Lapsen asioista vastaava työntekijä voi myös arvioida tukiperhepalvelun tarpeen asiakkuuden aikana ilman, että asia tulee vireille erillisenä hakemuksena.

Tukiperhepalvelusta annetaan hakijalle viranhaltijapäätös.

4 Myöntämisen perusteet

Tukiperhetoiminta on ennaltaehkäisevää palvelua, jolla estetään esimerkiksi lapsen sijoitustarve lastensuojelun asiakkuuden tarve sekä lapsen kasvun, terveyden tai kehityksen vaarantuminen tai vanhemman vakava uupuminen.

Tukiperhepalvelu voidaan myöntää toimintakykyä alentavan syyn tai erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella, kuten:

- Perheessä on jokin toimintakykyä voimakkaasti kuluttava tai alentava tilanne, kuten sairaus, synnytys, vamma tai vastaava syy, uupumus tai rasittuneisuus.
- Erityinen perhetilanne voi johtua siitä, että perheen vanhempien tai vanhemman kyky vastata lapsen perushoidosta ja huolenpidosta on alentunut.
- Perheessä on päihde- tai mielenterveysongelmia tai vakavia vuorovaikutushaasteita, jotka aiheuttavat lapsen terveyden tai kehityksen vaarantumisen.
- Lapselle, joka asuu lähivanhemman kanssa, jolla on haasteita vastata lapsen huolenpidosta arjessa, eikä lapsi käy säännöllisesti etävanhemman luona, eikä läheisverkostosta ole tukea saatavilla.

Tukiperhepalvelun myöntämisen perusteet eivät lähtökohtaisesti täyty, jos:

- Lapsi asuu vuoroviikoin kahden vanhemman luona.
- Lapsi käy etävanhemman luona säännöllisesti 1 tai 2 viikonloppua kuukaudessa.
- Huoltajan/ huoltajien tarve on lähtökohtaisesti vapaa-ajan vieton tai harrastusten mahdollistaminen, eikä perheessä ole kuormitustekijöitä.
- Huoltajan työnteon tai opiskelun mahdollistaminen.
- Lapselle on myönnetty omaishoidon tuki ja omaishoidon vapaat.

Tukiperhepalvelun myöntämisen edellytykset arvioidaan suhteessa asiakasperheen muuhun sosiaalipalveluiden kokonaisuuteen.

5 Tukiperhepalvelun tavoitteet

Lapsen asiakassuunnitelmaan kirjataan selkeät ja konkreettiset tavoitteet, joiden toteutumista seurataan ja arvioidaan. Lapsen asioista vastaava työntekijä valvoo palvelun toteutumista.

Tukiperhepalvelun tavoitteita ovat:

- luottamuksellisten ihmissuhteiden tarjoaminen
- turvalliset kokemukset perheystä
- kasvua, kehitystä ja itsenäistymistä tukevien arkitöiden harjoittelu
- vuorokausirytmien ylläpitämisen tukeminen
- lapsen vahvuuksien tunnistaminen ja sanoittaminen sekä itsetunnon vahvistaminen
- lapsen toimintakyvyn vahvistaminen eri toimintaympäristöissä
- lapsen perheen jaksamisen ja voimavarojen lisääminen.

Tukiperhe tarjoaa aitoa läsnäoloa, kuulluksi tulemistä ja yhdessä tekemistä. Lapset hyötyvät arkisista ja rauhallisista hetkistä kotona, ulkoilemisesta ja tavanomaisesta arjesta. Keskeistä on mielekäs yhdessäolo ja tekeminen, jonka ei tarvitse olla kustannuksiltaan kallista tai hankalasti järjestettävää.

6 Myönnettävä määrä

Tukiperhepalvelu on määräaikaista, yleensä 6 kuukautta kerrallaan myönnettävää palvelua. Lapsi on tukiperheessä pääsääntöisesti noin kerran kuukaudessa yhden viikonlopun ajan. Tukiperhejaksot voivat toteutua myös arkipäivinä. Kuukausittaisten käyntien lisäksi lapsen asioista vastaava työntekijä voi myöntää myös harkinnanvaraisia päiviä, jolloin lapsi voi olla tukiperheessä esimerkiksi koulujen loma-aikoina. Lisäpäivät tukiperheessä voi käyttää vaihtoehtoisesti yhtäjaksoisesti tai ne voi jakaa lyhyempiin ajanjaksoihin. Käyntitiheys ja -kesto perustuvat asiakkaan palvelutarpeeseen ja se määritellään asiakassuunnitelmassa.

Tukiviikonlopun kesto (pe-su) 3 vuorokautta.

Jakso voi olla enintään 7 vuorokauden mittainen jakso, tulo- ja lähtöpäivä mukaan lukien, esimerkiksi ma - su.

Yli 7 vuorokautta kestävässä jaksossa ei ole kysymys tukiperhetoiminnasta. Jos lapsi on poikkeuksellisesti sijoitettava tukiperheeseen pidemmäksi aikaa, tehdään avohuollon sijoituspäätös tai päätös kiireellisestä sijoituksesta. Tukiperhetoimintaa ei ole tarkoitettu pitkäkestoiseksi yhtäjaksoiseksi toiminnaksi eikä akuutteihin kriisitilanteisiin käytettäväksi tukimuodoksi. Pelkän tukiperhevalmennuksen käynyt tukiperhe ei voi toimia pidempiaikaisena sijoituspaikkana.